
Consideracions entorn de l'estat de conservació de l'estació del Grau de València

Autor: Ccs. Llegat Històric
Aprovació: Ple, 25 octubre 2021

I

Introducció

El passat 9 de juliol de 2021 el president Grisolí va demanar a aquesta Comissió la consideració de l'escrit remés al Consell pel senyor Vicent Martínez, vicepresident de l'Associació de Veïns i Veïnes Grau-Port en el qual exposava el que qualificava de "situació d'abandonament d'un patrimoni industrial" de l'estació del Grau de València i requeria aquesta institució que fera palesa la seua posició davant l'estat d'abandó del bé patrimonial protegit.

II

Estudiat el tema plantejat cal exposar:

- Que com encertadament exposa el peticionari, el bé patrimonial Estació del Grau de València, gaudeix de protecció patrimonial derivada de la Llei 4/1988 de Patrimoni Cultural Valencià com a Bé de Rellevància Local i això pel fet de ser una de les primeres estacions ferroviàries d'Espanya, aixecada en el 1852 com a part de la línia de València a Xàtiva i reunir un conjunt de trets estilístics ben característics de l'estètica isabelina.
- Que a hores d'ara el bé és propietat de la societat pública ADIF encara que està de fa dècades fora de servei.
- Que en aquests moments es troba dintre de l'interior o perímetre d'un Pla d'Actuació Integrada denominat Grau-Cocoters que es troba pendent de desenvolupament urbanístic i que tot i això el seu destí és el de Servei Públic.

III

- Que totes aquestes circumstàncies han estat debatudes i conegudes per aquesta institució que va aprovar en 2014 un informe de la Comissió de Llegat anomenat "*Estaciones abandonadas de la ciudad de Valencia*" on s'exposava:
 1. "A la ciutat de València hi ha diverses estacions ferroviàries fora d'ús, tan de via estreta com d'amplària normal, i algunes d'elles són objecte d'un ús alié a l'original que els permet, però, i en certa manera, mantenir les seues característiques formals o arquitectòniques. Dissortadament no és el cas de les de Natzaret i el Grau, les quals es troben en una situació d'abandonament notori que pot conduir-les a un deteriorament greu o irreversible..."

2. Desaparegudes la major part d'elles, en queden, però, dos fora d'ús de les quals tracta aquest informe: l'Estació de Natzaret i la del Grau.
3. Estació del Grau. Com ha quedat dit pertanyia a la línia del Grau a València, allargada més tard fins a Xàtiva i Madrid, la primera a establir-se a les nostres terres. Construïda en 1865, segons projecte de James Beatty de 1852, i d'acord amb el que exposa la *Guía de Arquitectura de Valencia II*, "constituye probablemente la estación de ferrocarril más antigua de España... y permaneció en servicio, si bien reducido a mercancías, hasta el 2005", encara que probablement es refereix a la més antiga de les que es troben en peu.

El model arquitectònic és de fort classicisme acadèmic, exemple per a molts altres edificis de ferrocarril d'aquesta primera etapa. D'una única planta, construït sobre murs de càrrega amb sòcol de pedra calcària de Montcada, només les pilastres de la façana nord inclouen certa ornamentació. La composició de la façana urbana o Nord i també de les laterals es forma a partir de cinc portes i sis finestres, totes de punt redó, mentre que la façana de les vies està proveïda de marquesina de ferro. L'autor - cal dir que hi ha discrepàncies entre les fonts en l'atribució de l'autoria -, Cardenal Domingo, expressa en la Memòria del Projecte: «... "Toda idea de lujo ha de desterrarse porque el gasto que produce es completamente improductivo".

L'interior de l'edifici està profundament alterat i la façana Sud va desaparèixer en els bombardejos de la Guerra Civil. L'edifici està tancat i és propietat d'ADIF. El Catàleg de béns i espais protegits de la Revisió Simplificada del Pla General de València III el considera Bé de Rellevància Local i li atribueix valor: ambiental, tipològic i històric. Està inclòs en la modificació del PGOU, en l'àmbit Grau-Cocoters, esperant l'execució urbanística del sector.

IV

Vistes aquestes circumstàncies resulta procedent recordar a ADIF les obligacions com a propietari d'un Bé de Rellevància Local protegit per la Llei 4/1988 que obliga als titulars dels béns a procurar el seu manteniment i cura d'acord amb l'article 5 que exigeix la seua custòdia i conservació per tal d'assegurar el manteniment del seu valor cultural i evitar la seua pèrdua, destrucció o deteriorament.

I tot amb independència del desenvolupament de l'instrument urbanístic en què es troba comprés l'edifici encara que la col·laboració de l'Ajuntament de València podria significar un pas endavant en la desitjada cura de l'edifici i la disposició esperada com a dotació pública.

Aquestes Consideracions es lliuraran al peticionari, a la societat pública ADIF i a l'Ajuntament de València.